

Nečas, Ctibor

Úvod

In: Nečas, Ctibor. *Mezi muslimkami : působení úředních lékařek v Bosně a Hercegovině v letech 1892-1918*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1992, pp. 3-5

ISBN 8021005238

Stable URL (handle):

<https://hdl.handle.net/11222.digilib/132104>

Access Date: 24. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

MUNI
ARTS

Masarykova univerzita
Filozofická fakulta

Digital Library of the Faculty of Arts,
Masaryk University
digilib.phil.muni.cz

Úvod

Počátkem r. 1893 se vrátila jedna z prvních českých lékařek **A. Bayerová** z jednoročního působení mezi ženskou klientelou v Tuzle a v Sarajevu a uspořádala na Podřipsku o svých zážitcích **cyklus přednášek**, jehož názvu používá v pozměněné podobě následující studie o instituci úředních lékařek v Bosně a Hercegovině v tamní druhé polovině rakousko-uherského panství.

Činnost úředních lékařek byla zatím komentována jen **dobovým tiskem** a zmíněna v některých obecněji koncipovaných publikacích o ženské otázce. Vedle žurnalistického zpravodajství a příležitostných upozornění v převážně feministické publicistice **zpracovala** historiografie obsáhlejší příspěvky zatím jenom o bosenském působení **A. Bayerové** a **T. Krajewské**.

Hodnotu této literatury limituje okruh použitých pramenů s údaji **namnoze neúplnými** a zčásti i málo přesnými, takže výsledný obraz je nejenom nedokončený, ale navíc i **zkreslený a neobjektivní**.

Předložená studie vychází jednak z literatury o **A. Bayerové** a **T. Krajewské** a z pramenů, jež měli její autoři k dispozici a **kteřé byly částečně zveřejněny** nebo se nacházejí v literárních pozůstatostech, jednak a především z písemného materiálu **úřední povahy**, který je uložen v sarajevském Archivu Bosne i Hercegovine.

Z posledně uvedeného pramenného zdroje byly získány údaje, které jsou tam o instituci úředních lékařek bezprostředně a výslovně obsaženy. Tyto jednoznačné informace lze chápat jako historická fakta a pracovat s nimi přímou metodou. Kromě toho je možno použít i metody komparativní zvláště při srovnávání činnosti jednotlivých úředních lékařek.

Studie je rozdělena do tří kapitol, které zobrazují nejdříve zřízení instituce úředních lékařek a potom postupně charakterizují činnost jejích představitelk v chronologickém sledu, ve kterém obdržely jmenovací dekrety. Ke kapitolám je připojen exkurs o významu instituce ve spravedlivém úsilí o vybojování práva žen na lékařské vzdělání a povolání v Rakousko-Uhersku.

Pokládám za svou povinnost poděkovat na tomto místě archivářům Archivu Bosne i Hercegovine u Sarajewu a Archiwum Państwowe w Krakowie, Státního oblastního archívu v Praze, Okresního archívu v Mělníku a Archívu hl. m. Prahy, stejně jako jejich kolegům z vratslavské instituce Zakład Narodowy im. Ossolińskich a z pražských ústavů Literární archív Památníku národního písemnictví, Archív Národního muzea a Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur a konečně i knihovníkům meziknihovní výpůjční služby Státní vědecké knihovny v Brně, kteří mi všichni s porozuměním vytvořili potřebné podmínky ke studiu pramenů a literatury.

Díky jsem dále zavázán za heuristické a bibliografické rady, které mi ochotně poskytli Ewa Barteczko z Varšavy, Simone Blancová z Paříže, Bogusława Czajeka z Krakova, Michel Depoisier z Chavannes-près-Renens, Zulfikar Džankić z Mostaru, André Fourcy z Curychu, Lubor Jílek ze Ženevy, Matko

Kovačević ze Sarajeva, **Janina Milaniczová** z Krakova, **Drago Karlo Miletić** z Mostaru, **Catherine Monreauxová** z Paříže, **Kurt Mühlberger** z Vídně, **Ingrid Müller-Landgrafová** z Bernu, **G. A. Nogler** z Curychu, **Karl Sablik** z Vídně, **Piotr Szarejko** z Varšavy, **Gyula Vilmon** z Budapešti, **Milan Vukmanović** z Banjaluky, **Josette Wengerová** ze Ženevy, **Berthold Waldstein-Wartenberg** z Vídně a **Walter Winkelbauer** z Vídně.